

Тазкия дарслари (218-дарс) Яхшиликнинг барча тури шу оятдадир

19:00 / 18.02.2023 2243

Аллоҳ таоло шундай марҳамат қилади:

الْقُرْبَىٰ ذَوِي حَيْهٍ عَلَى الْمَالِ وَعَاقِي النَّيِّبِينَ وَالْكَتَّابِ وَالْمَلْتِيكَةِ الْآخِرِ وَالْيَوْمِ بِاللَّهِ ءَامِنَ مِنَ الْبَرِّ وَلَكِنَّ الْمَغْرِبِ الْمَشْرِقِ قَبْلَ وُجُوهِكُمْ قُلُوا أَن الْبَرِّ لَيْسَ
وَالضَّرَّاءِ الْبِئْسَاءِ فِي وَالصَّادِرِينَ عَهْدُوا إِذَا بَعَثَهُمْ وَالْمُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَعَاقِي الصَّلَاةِ وَأَقَامَ الرِّقَابِ فِي وَالسَّالِينَ السَّبِيلِ وَأَبْنِ وَالْمَسْكِينِ وَالْيَتَامَىٰ
﴿٧٧﴾ الْمُنْفُونَ هُمْ وَأَوْلِيَّتِكَ صَدَقُوا الَّذِينَ أَوْلَيْتِكَ الْبِئْسَ وَحِينَ

«Яхшилик юзингизни машриқ ёки мағриб томонга буришингизгина эмас. Лекин яхшилик – Аллоҳга, охират кунига, фаришталарга, китобга, набийларга иймон келтирган ва молини яхши кўра туриб, яқин қариндошларга, етимларга, мискинларга, йўқсил йўловчига, тиланчиларга ва қул озод қилишга берган ҳамда намозни тўқис адо этган, закотни берган киши ҳамда аҳд қилганда аҳдига вафо қилувчилар, йўқчилик, қийинчилик ва шиддат вақтида сабр қиладиганларникидир. Ана ўшалар содиқ бўлганлардир. Ана ўшалар, ўшаларгина тақводорлардир», деган (Бақара сураси, 177-оят).

Ўтган азизларимиздан Суфён Саврий ушбу оятни ўқиб туриб:

«Яхшиликнинг барча тури шу оятдадир», деганлар.

Ибн Касир раҳматуллоҳи алайҳи: «Ким шу оят билан сифатланса, Ислоннинг барча соҳаларига кириб, яхшиликнинг бошидан тутган бўлади», деганлар.

Аллоҳ таоло Ҳужурот сурасида бундай деб марҳамат қилган...

Аллоҳ таоло яна шундай деб марҳамат қилади:

﴿الَّذِينَ مَعَكَ كَفَرُوا لَكَ بِمَا عَمِلُوا أَلَمُؤُا الَّذِيْنَ يَتَّيَّبَهَا﴾

«Эй иймон келтирганлар! Аллоҳга тақво қилинглр ва содиқлар ила бирга бўлинглар» (Тавба сураси, 119-оят).

Сўзларида, ишларида, ниятларида ва иймонларида садоқатли эркак-аёллар содиқлардир. Сўзда садоқатли бўлиш – рост сўзлаш, ёлғон гапирмасликдир. Содиқлик гўзал сифат бўлиб, ҳар бир эркак-аёл учун олий фазилатлардан бўлиб келган. Содиқлик иймоннинг аломатидир. Ким содиқ бўлса, нажотга эришади.

Аллоҳ таоло марҳамат қилиб айтадики:

مِنَ الْفَضْلِ ذَلِكَ ﴿٦٩﴾ زَفِيحًا أَوْلِيَاكُمْ وَحَسَنًا وَالصَّالِحِينَ وَالشُّهَدَاءَ وَالصَّادِقِينَ النَّيِّبِينَ مَنْ عَلَيْهِمُ اللَّهُ أَنْعَمَ الَّذِينَ مَعَ فَأَوْلِيَاكُمْ وَالرَّسُولَ اللَّهُ يُطِيعُ وَمَنْ

﴿٧٠﴾ عَلِيمًا بِاللَّهِ وَكَفَى اللَّهُ

«Ким Аллоҳга ва Расулга итоат қилса, бас, ана ўшалар Аллоҳ неъматлантирган набийлар, сиддиқлар, шаҳидлар ва солиҳлар билан биргадирлар. Ва улар қандай ҳам яхши рафиқлардир! Бу Аллоҳдан бўлган фазлдир ва ўта билувчиликда Аллоҳнинг Ўзи кифоя қилур» (Нисо сураси, 69-70-оятлар).

Ушбу оятни ўқиган ҳар бир кишининг қалбида Аллоҳга ва Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васалламга итоат қилиш истаги туғилиши ва кучайиши турган гап. Чунки ўзини билган, эси бор ҳар бир одам учун набийлар, сиддиқлар, шаҳидлар ва омма мусулмонлар ичидан етишиб чиққан солиҳлар (яхши ишлари ила машҳур бўлган кишилар) билан бирга бўлишдан ортиқ бахт йўқ! Бу бирлик, албатта, жаннатда бўлади.

Жаннатдаги мақомларда эса мазкур бахтиёр тоифаларнинг мақоми энг юксак мақомлардир. Бу дунёда баъзи бир солиҳлар билан бир марта кўришиб қўйган, бирорта мажлисда бирга бўлган кишилар бу нарсани умр бўйи эслаб, фахрланиб юрадилар. Бу оятда зикр қилинаётган биргалик эса у дунёда, бир эмас, барча набийлар, сиддиқлар, шаҳидлар ва аҳли солиҳлар билан абадий бўлади.

Аллоҳ таоло Моида сурасида марҳамат қилади:

﴿١١٩﴾ الْعَظِيمِ الْفَوْزُ ذَلِكَ عَنْهُ وَرَضُوا عَنْهُمْ اللَّهُ رَضِيَ أَسَدًا فَبِهَا خَلِيلِينَ الْأَنْهَارِ تَحْتَهَا مِنْ مَجْرَى جَنَّتْ لَهُمْ صِدْقُهُمُ الصَّادِقِينَ يَنْفَعُ يَوْمَ هَذَا اللَّهُ قَالَ

«Аллоҳ: «Бу - ростгўйларга ростгўйликлари манфаат берадиган кун. Уларга остларидан анҳорлар оқиб турган жаннатлар бор, уларда мангу қолувчидирлар. Аллоҳ улардан рози бўлди. Улар ҳам Аллоҳдан рози бўлдилар. Ана ўша буюк ютуқдир», деди», деган (119-оят).

Оятдаги «ростгўйлар»дан мурад иймони содиқлардир. «Кун»дан мурад эса қиёмат кунидир.

«Бу - ростгўйларга ростгўйликлари манфаат берадиган кун».

Аллоҳ таолонинг таъкидлашича, қиёмат куни иймонлиларга иймонлари манфаат беради. Мазкур манфаат қуйидаги шаклда зоҳир бўлади.

«Уларга остларидан анҳорлар оқиб турган жаннатлар бор, уларда мангу қолувчидирлар».

Яъни қиёмат куни иймонлиларга дарахтлари остидан анҳорлар оқиб турган жаннатлар бор. Улар мазкур жаннатларда абадий қолурлар.

«Аллоҳ улардан рози бўлди. Улар Аллоҳдан рози бўлдилар. Ана ўша буюк ютуқдир».

Бундай бўлишида ҳеч шубҳа йўқ.

نَا هُنَّ عُلَلَا يَضْرَهُ لَلَا ذَبَعُ نَع
هَيْلَعُ هَلَلَا يَلَصْ هَلَلَا لُوسَر
قِدِّصْ لَابْ مُكِّيْلَع : لَأَقَمَّ لَسَو
نِإَوِ رِبُّ لَأ يَلِإِ يَدَهَيَّ قِدِّصْ لَأ نِإَف
لَأَزِي أَمَوِ هُنَّ جَلَا يَلِإِ يَدَهَيَّ رِبُّ لَأ
قِدِّصْ لَأ يَرْحَتَيَّ وَقِدِّصَيَّ لُجْرَلَا
أَقِيْ دِصْ هَلَلَا ذُنْعَبَتْ كُيَّ يَّتَح
بِذَكُّ لَأ نِإَف ، بِذَكُّ لَأَوِ مُكِّيْإَوِ
رُجْفُ لَأ نِإَوِ ، رُجْفُ لَأ يَلِإِ يَدَهَيَّ

لُجُّرْلَا لَازِي أَمَو، رَان لَّا يَلَا يِ دَهِي
يَّتَحَ بَدَكُّ لَّا يَّرَحَتَيَّ وَ بَدَكِّي
هُ أَوْر. أَبَا ذَكِّ هَل لَّا ذَنْعَ بَتُّ كِّي
هُ عَ بَرَّ أَلَا

Абдуллоҳ розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Сизлар ростгўйликни лозим тутинглар. Чунки ростгўйлик яхшиликка бошлайди. Яхшилик эса жаннатга бошлайди. Киши рост гапираверса ва ростгўйликни ишташда бардавом бўлаверса, Аллоҳнинг ҳузурида «сиддиқлардан» деб ёзилади.

Сизлар ёлғондан ҳазир бўлинглар. Чунки ёлғон фужурга бошлайди. Фужур эса дўзахга бошлайди. Киши ёлғон гапираверса ва ёлғончиликни ишташда бардавом бўлаверса, Аллоҳнинг ҳузурида «каззоблардан» деб ёзилади», дедилар».

Тўртовлари ривоят қилишган.

Сиддиқ бўлиш катта бахт. Аллоҳ таоло Қуръони Каримда сиддиқларни мадҳ этган. Каззоб бўлиш катта бадбахтлик. Аллоҳ таоло каззобларни ўз душмани деб эълон қилган.

Бас, ҳар бир мўмин-мусулмон сиддиқлардан бўлишга ҳаракат қилсин ва каззоб бўлишдан ўзини сақласин.

«Руҳий тарбия» китоби асосида тайёрланди